

ÎNCHEIERE

7 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Baeș Alexandru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Ștefan Vodă și Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală procuraturii și instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Baeș Alexandru, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă și Procuratura Ștefan Vodă și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 august 2016, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La data de 21 aprilie 2016, Baeș Alexandru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală procuraturii și instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la 16 mai 2012 în privința sa a fost pornită urmărirea penală, iar la data de 11 iunie 2012 a fost pus sub învinuire, fiind învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Slobozia din 24 decembrie 2012 a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa penală sub forma de amendă în mărime de 550 unități convenționale echivalentul a 11 000 lei cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

La data de 04 ianuarie 2013 a depus cererea de apel împotriva sentinței primei instanțe, iar prin decizia Curții de Apel Bender din 25 aprilie 2013 a fost casată sentința primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost achitat din lipsa faptei infracțiunii.

Menționează că acțiunile organului de urmărire penală din start au fost ilegale dat fiind faptul că atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de judecată a fost umilit.

Sușține că a adresat organului de urmărire penală, procurorului și instanței de judecată multiple cereri și demersuri în vederea scoaterii sale de sub urmărire penală, însă solicitările înaintate au fost respinse formal fără a fi de fapt examinate.

Faptul încălcării de colaboratorii de poliție a prevederilor legale, a fost constatat și de Direcția Generală Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției, care prin scrisoarea cu nr. 34/1 I-B-261/13 din 23 august 2013, l-a informat că au fost stabilite mai multe abateri admise de colaboratorii de poliție din cadrul IP Ștefan Vodă, care au documentat și au investigat cazul său, fapt pentru care aceștia merită a fi sancționați disciplinar, însă deoarece de la data admiterii abaterilor au trecut mai mult de 6 luni, termen prevăzut de lege pentru aplicarea unei sancțiuni disciplinare, sancționarea disciplinară a acestora nu este posibilă.

Consideră reclamantul că deținând funcția de membru al Comisiei Administrative din cadrul Primăriei Antonești angajații Inspectoratului de Poliție Ștefan Vodă urmăresc scopul de a se răzbuna pe el.

Mai relatează reclamantul că la 14 februarie 2014, agentul constatator R. Turta, a întocmit un proces contravențional în baza art. 236 alin. (2) din Codul contravențional, precum că la 14 februarie 2014, la ora 17:44, dânsul conducând automobilul de model „Toyota” cu numerele de înmatriculare SVAN 590, în satul Răscăieți, a depășit limita de viteză de deplasare cu 21 km/oră, prin ce a încălcat prevederile pct. 47.1 (a) RCR.

Prin hotărârea Judecătoria Ștefan Vodă, decizia agentului constatator R. Turta din cadrul Batalionului de Patrulare Sud Ștefan Vodă, a fost anulată, iar procedura contravențională a fost încetată în legătură cu nulitatea procesului-verbal.

Astfel, prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală i-a fost cauzat prejudiciu moral și în legătură cu acest caz, iar dat fiind faptul că în satul Antonești, dânsul este membru al Comisiei administrative din cadrul Primăriei, adică este persoană publică, este părinte și locuitor al satului Antonești cu o reputație bună, prin faptul că angajații poliției au încălcat și ignorat prevederile legislației în vigoare, inclusiv și a Constituției RM, i-au încălcat grav principiul prezumției nevinovăției, știrbindu-i imaginea în fața copiilor, consătenilor și a altor persoane chiar din raion și republică.

Mai indică reclamantul că urmare a acțiunilor ilegale ale angajaților poliției și altor instanțe, în cazierul judiciar solicitat la 22 ianuarie 2015, a fost indicată mențiunea că este înscris în registrul informației criminalistice și criminologice, pe când de fapt prin decizia Curții de Apel Bender din 25 martie 2013 a fost achitat.

La 10 martie 2015, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a refuzat să-i elibereze pașaportului Republicii Moldova, prin ce i-a încălcat drepturile prevăzute de lege și Constituție, inclusiv dreptul la libera circulație etc.

Astfel, insistă că prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală i-a fost cauzat un prejudiciu moral considerabil și consideră că încasarea din contul pârâtului a sumei de 170 000 lei cu titlu de prejudiciu moral v-a fi suficientă pentru acoperirea frustrărilor, șocurilor emotive și complexului de inferioritate la care a fost supus.

În drept își întemeiază cerințele în baza prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești art. art. 1422, 1423 Cod civil și art. 6, 8 din CEDO.

Solicită Baeș Alexandru încasarea din contul Ministerului Justiției al RM în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 170 000 lei, a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 4 000 lei și a venitului ratat în sumă de 295 513, 2 lei.

În cadrul dezbaterilor judiciare Baeș Alexandru a depus cerere de modificare și concretizare a cuantumului pretențiilor înaintate în acțiunea inițială, prin care indicând motive similare celor invocate în acțiunea inițială a solicitat încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 4000 lei, ce constă din cheltuielile legate de achitarea serviciilor avocatului de care e beneficiat în cadrul dosarului penal și contravențional, a prejudiciului moral în sumă de 170 000 lei, a venitului ratat rezultat din contractul de muncă în sumă de 295 513,20 lei, obligarea Inspectoratului de Poliție Ștefan Vodă și Procuratura Ștefan Vodă să aducă scuze oficiale în formă scrisă și încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul său a cheltuielilor de judecată, inclusiv asistența juridică în sumă de 5 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 iunie 2016, a fost atras în proces în calitate de intervenienți accesorii Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă și Procuratura Ștefan Vodă.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 august 2016, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Baeș Alexandru suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 1500 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, iar în total suma de 9 500 lei. În rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, au fost respinse apelurile declarate de Baeș Alexandru, Ministerul Justiției al RM, Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă și Procuratura Ștefan Vodă și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare cu referire la circumstanțele cauzei, stabilind că Baeș Alexandru a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Slobozia din 24 decembrie 2012, însă a fost achitat prin decizia Curții de Apel Bender din 25 aprilie 2013 din lipsa infrațiunii au reținut temeinicia motivelor ce-i acordă lui Baeș Alexandru posibilitate de a-și valorifica dreptul la acțiune în temeiul prevederilor art. art. 1, 3, și 6 lit. a) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și art. art. 1405, 1422 alin. (1) și art. 1423 alin.(1), (2) din Codul civil.

La capitolul dat, instanțele au concluzionat că prin acțiunile organului de urmărire penală a fost încălcat principiul general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, circumstanțe în care sunt evidente acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, în sensul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, ce acordă dreptul reparării prejudiciului cauzat lui Baeș Alexandru.

Totodată cu referire la prevederile art. 11 alin.(1) și (3) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, și art. art. 1422 alin. (3) și art. 1423 alin. (1), (2) Cod civil, ce reglementează aspecte ce țin de mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral, instanțele ierarhic inferioare au reținut că suma solicitată de Baeș Alexandru cu titlu de prejudiciu moral este exagerat de mare.

În context, ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate și de faptul că lui Baeș Alexandru i-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au dus atingere demnității umane, fiind supus unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, manifestate prin atragerea ilegală la răspundere penală și imixtiunea nejustificată în viața privată, instanțele au consideră că suma de 5 000 lei, este una rezonabilă în măsură de a

atenua suferințele psihice cauzate lui Baeș Alexandru, care a avut de suferit unele frustrări, incertitudini și neliniști pe tot parcursul acestei perioade.

De asemenea, la determinarea cuantumului prejudiciului moral instanțele au conchis că prin condamnarea ilegală lui Baeș Alexandru i-a fost știrbită imaginea publică, iar prin publicarea sentinței de condamnare nu i s-au adus prejudicii grave, or Baeș Alexandru nu a probat prin probe concludente faptul că a ocupat careva funcție publică.

Referitor la cauzarea prejudiciilor prin publicarea sentinței de condamnare instanțele au menționat că a fost publicată și decizia prin care ultimul a fost achitat concluzionând că publicarea actelor judecătorești este o obligație a instanței prevăzută de Legea privind organizarea judecătorească.

Vizavi de cerințele lui Baeș Alexandru privind repararea prejudiciului moral cauzat prin atragerea ilegală la răspunderea contravențională, instanțele au explicat că Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, reglementează în mod expres, limitativ cazurile și condițiile răspunderii patrimoniale ale statului pentru erorile comise de organele de urmărire penală, procuratură și instanțele de judecată.

Or, în cazul în care prin hotărârea Judecătoriei Ștefan Vodă din 12 martie 2014, procesul - verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constatator din 14 februarie 2014, în baza art. 236 alin. (2) Cod contravențional în privința lui Baeș Alexandru a fost încetat în legătură cu nulitatea procesului-verbal, iar prin procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare din 08 ianuarie 2015, Baeș Alexandru a fost atras la răspundere contravențională în baza art. 242 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată amendă contravențională în mărime de 40 unități convenționale, prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și 1405 Cod civil nu sunt aplicabile.

În această ordine de idei instanțele au mai reținut că Baeș Alexandru nu a fost condamnat ilegal, nu a fost atras ilegal la răspundere penală, în privința acestuia nu au fost aplicate ilegal măsuri preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, în privința lui nu au fost aplicat ilegal în calitate de sancțiune administrativă a arestului sau muncii neremunerate în folosul comunității și au conchis că Baeș Alexandru nu este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral în această latură a pretențiilor, deoarece probele prezentate în acest sens nu constituie temei de reparare a prejudiciului moral prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În context cu referire la art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 și art. 96 CPC, instanțele au reținut copia contractului de asistență juridică nr. 18/12 din 21 mai 2012 încheiat de Baeș Alexandru cu avocatul Cotelea Parascovia și copia confirmării de la avocatul Gurmeza Petru precum că Baeș Alexandru la data de 25 aprilie 2013 a achitat suma de 2500 lei cu titlu de onorariu avocatului pentru studierea cauzei penale, întocmirea cererii de apel și participarea la ședințele instanței de apel și au respins parțial cerințele privind încasarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei penale, menționând în acest sens că Baeș Alexandru nu a justificat suportarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 2 500 lei, deoarece simpla confirmare eliberată de avocat nu poate servi probă și înlocui contractul de asistență juridică încheiat cu avocatul Grumeza Petru, ordinul de plată, darea de seamă etc.

Totodată instanțele au respins și cerințele reclamantului privind încasarea prejudiciului material în sumă de 295 513,20 lei ce constituie venitul ratat din contractul de muncă, concluzionând că Baeș Alexandru nu a prezentat probe veridice în confirmarea acestui fapt, deși sarcina de a dovedi cauzarea prejudiciului material

cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine anume acestuia.

Iar, invocând, art. 96 alin. (1) CPC, instanțele au reținut ordinul de plată nr. 799726 și ținând cont de volumul de lucru efectuat de către avocat, de numărul ședințelor de judecată, dar și de faptul că acțiunea a fost admisă parțial, au încasat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3000 lei, proporțional părții admise din cerere, această sumă fiind la caz, reală, necesară și rezonabilă.

La data de 25 aprilie 2017, și ulterior la 02 mai 2017, Baeș Alexandru reprezentat de avocatul Tomuz Vadim a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral în sensul formulat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și menționând motive similare celor indicate în cererea de chemare în judecată a indicat că instanțele ierarhic inferioare au lăsat fără apreciere probele prezentate în susținerea cerințelor înaintate, nu au constatat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și au încălcat și aplicat eronat normele de drept material, fapt ce a dus la emiterea unei decizii ilegale și neîntemeiate.

La 15 iunie 2017, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cerințele înaintate de Baeș Alexandru să fie respinse integral ca neîntemeiate.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele din dosar și a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, fapt ce a dus la emiterea unei decizii posibilă de a fi casată.

La data de 20 iunie 2017, Baeș Alexandru a depus referință asupra recursului declarat de Ministrul Justiției al RM invocând netemeinicia argumentelor invocate în recurs și solicitând considerarea acestuia drept inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei, decizia redactată a instanței de apel din 28 februarie 2017, a fost expediată pentru cunoștință în adresa părților, inclusiv lui Baeș Alexandru și Ministerului Justiției al RM la data de 11 mai 2017, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire nr. 5599 ce se conține la dosar (f. d. 211 Vol. I).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al RM s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 25 aprilie 2017 și 15 iunie 2017, în termen.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al RM sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a

fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurenții nu au invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recursuri se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererile de apel.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al RM ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Baeș Alexandru, reprezentat de avocatul Tomuz Vadim și Ministerului Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva